

Гринь В.П.кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування
Запорізького національного університету**Hryn Viktoriia**

Zaporizhia National University

**СТРАТЕГІЧНА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА:
СУТНІСТЬ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ****STRATEGIC ACCOUNTING POLICY:
ESSENCE AND DIRECTIONS OF IMPLEMENTATION**

У статті обґрунтовано причини виникнення нової ролі бухгалтерського обліку в суспільстві. Визначено бухгалтерський облік як соціальну та інституційну практику, існування якої приводить до виникнення соціальних та організаційних змін. Проаналізовано історичні аспекти формування розуміння бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту. Розкрито розуміння облікової політики підприємства в контексті представників позитивної та соціологічної теорій бухгалтерського обліку. Встановлено відмінність між звичайною та стратегічною обліковою політикою підприємства. Розглянуто позиції вітчизняних дослідників стосовно ролі облікової політики у функціонуванні системи стратегічного управління підприємством. Визначено два основні напрями реалізації стратегічної облікової політики підприємства (прийняття професійних бухгалтерських суджень стратегічного спрямування, стратегічне коригування політики звітування підприємства).

Ключові слова: стратегічне управління, стратегічна облікова політика, професійне судження бухгалтера, стратегічна звітність.

В статье обоснованы причины возникновения новой роли бухгалтерского учета в обществе. Определен бухгалтерский учет как социальная и институциональная практика, существование которой приводит к возникновению социальных и организационных изменений. Проанализированы исторические аспекты формирования понимания бухгалтерского учета как социально-экономического института. Раскрыто понимание учетной политики предприятия в контексте представителей положительной и социологической теорий бухгалтерского учета. Установлено различие между обычной и стратегической учетной политикой предприятия. Рассмотрены позиции отечественных исследователей о роли учетной политики в функционировании системы стратегического управления предприятием. Определены два основных направления реализации стратегической учетной политики предприятия (принятие профессиональных бухгалтерских суждений стратегического направления, стратегическая корректировка политики отчетности предприятия).

Ключевые слова: стратегическое управление, стратегическая учетная политика, профессиональное суждение бухгалтера, стратегическая отчетность.

The relevance of research in the field of formation and implementation of strategic accounting policy of the enterprise has been grounded. The reasons for the emergence of a new role of accounting in society have been grounded. Accounting is defined as a social and institutional practice, the existence of which leads to social and organizational changes. The historical features of the transformation of the role of accounting in society have been analyzed. The historical aspects of forming the understanding of accounting as a socio-economic institution have been analyzed. The understanding of the accounting policy of the enterprise in the context of the representatives of positive and sociological theories of accounting has been revealed. The difference between the usual and strategic accounting policy of the enterprise has been established. The role of accounting policy as the most significant accounting tool of organizational change in the enterprise and society has been determined. The strategic accounting policy of the enterprise ensures the implementation of strategic plans and initiatives of the enterprise, which results in the formation of subjective (strategically-oriented) accounting reality. A study of the differences between conventional and strategic accounting policies. The directions of realization of the strategic accounting policy of the enterprise are formed. The positions of domestic researchers concerning the role of accounting policy in the functioning of the system of strategic management of the

enterprise have been considered. It has been established that the strategic accounting policy does not relate to the information support of strategic decision-making, but is a direct means of implementing strategic initiatives of the enterprise, for example, to attract additional financial resources for the enterprise. Two main directions of realization of the strategic accounting policy of the enterprise (acceptance of professional accounting judgments of a strategic direction, strategic adjustment of the reporting policy of the enterprise) have been identified. The essence and features of practical implementation of each of the two selected areas of strategic accounting policy, as well as analysis of the order of their impact on the achievement of strategic goals of the enterprise.

Key words: strategic management, strategic accounting policy, professional accounting judgment, strategic reporting.

Постановка проблеми. В зарубіжній фаховій літературі поступово почало укорінюватись розуміння бухгалтерського обліку як соціальної та інституційної практики, відповідно до якого він виконує в суспільстві активну функцію, а не лише виступає засобом інформаційного відображення економічної дійсності підприємства. З огляду на це розуміння зовсім іншою вбачається роль суб'єкта організації обліку на підприємстві, зокрема щодо реалізації його облікової політики. З огляду на позицію стратегічного управління та роль бухгалтерського обліку в забезпеченні ефективного функціонування цієї системи останній не лише забезпечує інформаційну підтримку прийняття стратегічних управлінських рішень на підприємстві, але й розглядається як інструмент досягнення стратегічних цілей підприємства завдяки додатковому розкриттю стратегічно важливої інформації та здійснення стратегічно-орієнтованого бухгалтерського вибору серед наведених в облікових стандартах альтернатив. З огляду на вищенаведене актуальною проблемою є обґрунтування теоретичних засад здійснення стратегічної облікової політики, а також визначення напрямів її практичної реалізації на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємством присвячені праці Р.Ф. Бруханського, Б.І. Валюєва, С.Ф. Голова, З.В. Гуцайлюка, С.В. Гушка, Н.Ю. Єршової, І.І. Криштопи, О.П. Кундрі-Висоцької, С.Ф. Легенчука, О.І. Пилипенка, М.С. Пушкаря, В.З. Семанюк, О.В. Фоміної, А.В. Шайкана, В.Р. Шевчук та інших науковців. Водночас сьогодні залишаються неповною мірою дослідженими теоретичні засади функціонування стратегічної облікової політики та напрями її реалізації на підприємстві.

Метою дослідження є обґрунтування необхідності виокремлення стратегічної облікової політики підприємства та виділення напрямів її реалізації в діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Протягом декількох останніх десятиліть у фаховій обліковій літературі поступово почало

закріплюватись нове бачення стосовно цієї ролі, яку відіграє бухгалтерський облік у суспільстві. Якщо з моменту свого виникнення він розглядався як мистецтво ведення рахунків та одержав свою формалізацію завдяки появі перших друкованих праць на основі використання подвійної бухгалтерії наприкінці XV століття (Л. Пачолі, В. Котруллі), то вже у XIX столітті він поступово виокремився в науку економічного спрямування, що забезпечувала формування системи наукових знань щодо облікового відображення господарської діяльності підприємства за допомогою спеціалізованих методологічних інструментів (документів, рахунків, журналів, книг, звітів). В контексті такого розвитку, що був спрямований на забезпечення достовірного відображення господарської діяльності підприємств, бухгалтерському обліку відводилась суто пасивна роль, зокрема роль нейтрального засобу відображення та надання інформації, що передавалась стейкхолдерам для здійснення контролю та прийняття управлінських рішень.

Однак з кінця 1970-х рр. подібна пасивна роль бухгалтерського обліку поступово почала доповнюватись його більш проактивною роллю в суспільстві, оскільки з'явилася значна кількість наукових фактів, що саме система бухгалтерського обліку є засобом формування соціальних відносин, а не лише дієвим методичним інструментом, що інформаційно відображає такі відносини на рівні окремого підприємства. Зокрема, як відзначав Е. Хоупвуд, бухгалтерський облік відіграє життєво важливу роль у розвитку сучасного суспільства. Досі (1976 р.) він залишається найбільш формалізованим засобом аналізу та забезпечення комунікації інформації про фінансову діяльність та ефективність функціонування всіх форм організацій, але існує потреба в розгляді та дослідженні відносин, які існують між бухгалтерським обліком та організаційною силою [9, с. 1–2]. Таким чином, вчені почали розглядати бухгалтерський облік як передумову організаційних змін на рівні підприємства та суспільства загалом.

Сьогодні представники соціологічного критичного підходу в обліку, який бере свій поча-

ток ще від праць М. Вебера та В. Зомбарта, які наголошували на значимості подвійної бухгалтерії у формуванні системи капіталістичних відносин, переконливо доводять, що система бухгалтерського обліку відіграє ключову роль в організації сучасної економічної системи та суспільства, а сам бухгалтерський облік почали розглядати як соціальну або інституційну практику, яка може трансформуватися залежно від контексту її застосування (соціального, політичного тощо). Серед вітчизняних учених зростаючу роль бухгалтерського обліку як окремого соціально-економічного інституту та його значення в суспільстві розглядали переважно представники інституційної теорії обліку (В.М. Жук, О.М. Петрук, В.М. Метелиця, В.З. Семанюк, Т.М. Сльозко, І.А. Юхименко-Назарук), при цьому обґрунтуванню активної ролі обліку в процесі організаційних та суспільних змін цими авторами приділяється незначна увага. Хоча в окремих дослідженнях, наприклад у праці С.Ф. Легенчука, І.В. Жиглей та І.Б. Сивак [11, с. 11–12], відзначено, що розвиток цього підходу є одним з основних шляхів виходу бухгалтерського обліку як науки з наявної кризи.

Першими, хто привернув увагу світового наукового співтовариства до всезростаючої ролі бухгалтерського обліку в суспільстві, були представники британської облікової школи С. Берчелл та Е. Хоупвуд, які обґрунтували взаємозв'язок між бухгалтерським обліком та соціальним середовищем, встановили завдання, визначили подальші напрями та перспективи розвитку облікової науки в цій сфері досліджень. Основною тезою, на якій акцентували увагу ці автори, було обґрунтування організаційної ролі бухгалтерської практики, тобто її здатність як трансформувати процеси всередині підприємства, так і впливати на формування соціального середовища організації та суспільство загалом. Таким чином, на їхню думку бухгалтерський облік не лише пасивно відображає, але й сам створює економічну реальність всередині підприємства, реорганізуючи бізнес-процеси, а також трансформуючи зовнішню відносно підприємства соціальну реальність.

Як зазначає Б. Поттер, розгляд бухгалтерського обліку як соціальної та інституційної практики, а не лише технічної практики, породив цілу низку досліджень. Ці роботи, як правило, спрямовані на опитування фактичних умов та наслідків, пов'язаних з розробленням та застосуванням бухгалтерської практики в конкретних організаційних та соціальних умовах. Дослідження такого характеру відображають постійне занепокоєння розумінням процесів та наслідків зміни бухгалтерського обліку в

конкретних умовах, особливо там, де комерційні методи та підходи застосовуються в організаціях або підприємствах вперше [13, с. 266]. В цьому контексті ще більш важливими й актуальними стають питання організації бухгалтерського обліку на рівні держави та на рівні окремого підприємства, особливо щодо порядку формування й реалізації облікової політики, що потребує удосконалення теоретичних аспектів її здійснення на основі врахування наявних напрацювань у сфері економічної (інституційної) та політичної думки.

Процес формування облікової політики та реалізації професійних суджень бухгалтера не можна вважати нейтральним та неупередженим, на думку представників соціологічної теорії обліку, такі процеси є суто суб'єктивними й значною мірою залежними від контексту, в рамках якого відбувається їх реалізація (соціального, політичного тощо). Облікова практика вважається вбудованою в систему організаційних та соціальних відносин, що визначає необхідність врахування взаємозалежності між ними в процесі здійснення наукових досліджень. Як відзначають Р. Хорват та Б. Корощець, результати облікової політики є фактично політичними, оскільки вони діють на благо деяких груп суспільства та на шкоду іншим, тому проведення досліджень у бухгалтерському обліку слід здійснювати шляхом врахування питань оптимального соціального порядку, справедливості відносин та розподілу в суспільстві, проблем навколишнього середовища та соціальної відповідальності загалом, які пронизують усе вищенаведене [10, с. 34–35].

В подальшому ідея значимості бухгалтерського обліку як соціальної та інституційної практики, що впливає на формування внутрішнього та зовнішнього середовища організації, була покладена в основу досліджень представників Лондонської школи економіки (П. Міллер, Р.В. Скепенс, Е.М. Тінкер, Т. Хоппер) та розвинута у США авторами й послідовниками позитивної теорії обліку (Р. Ваттс, М. Дженсен, Дж. Демські, Дж. Циммерманн). Представники цих двох наукових течій заперечували нормативний підхід до здійснення наукових досліджень, що передбачав удосконалення теоретико-методологічних засад бухгалтерського обліку шляхом формулювання певних пропозицій, наприклад, спрямованих на корисність для прийняття рішень, а також застосовували позитивістський підхід, що передбачав здійснення аналізу особливостей функціонування облікової системи організацій, виявлення причин наявних закономірностей та прогнозування її подальшого розвитку. Передусім вони намагались конкретизувати основну тезу

Р. Берчелла та Е. Хоупвуда стосовно того, яким безпосередньо чином облікові процедури трансформують організаційні побудови підприємства, яким чином облікова інформація впливає на суб'єктів прийняття рішень, які фактори й стимули впливають на процес реалізації облікової політики та бухгалтерських професійних суджень.

В контексті розуміння бухгалтерського обліку як активного учасника соціальних взаємодій, а саме соціальної та інституційної практики, використання якої приводить до виникнення організаційних та суспільних змін, слід констатувати його ідеологічність та політизованість. Передусім це проявляється через механізми облікової політики та бухгалтерські професійні судження, реалізація яких суб'єктами їх здійснення приводить до формування суб'єктивної реальності, яка відповідає інтересам власників підприємства або самим суб'єктам з огляду на основні гіпотези позитивної теорії обліку.

Одним із проявів бухгалтерського обліку як соціальної або інституційної практики, в основу якої покладено ідеологічні засади, є реалізація облікової політики стратегічного спрямування. Під останньою слід розуміти прийняття такої облікової політики, яка забезпечує реалізацію стратегічних планів та ініціатив підприємства, в результаті якої відбувається формування суб'єктивної (стратегічно-орієнтованої) облікової реальності, тобто внаслідок реалізації подібних бухгалтерських стратегічних суджень забезпечується не об'єктивне та достовірне відображення реальності, а відображення залежно від стратегічної ідеології власників підприємства.

Основні відмінності звичайної (традиційної) облікової політики та стратегічної облікової політики наведено на рис. 1.

Також слід враховувати, що під час реалізації звичайної облікової політики суб'єкти її здійснення теж орієнтуються на запити суб'єктів прийняття управлінських рішень, тобто інформаційне забезпечення розроблення нових та підтримки вибраних стратегій, здійснення стратегічного контролю також входять до сфери її впливу. На відміну від вищенаведеного, стратегічна облікова політика не стосується інформаційного забезпечення прийняття стратегічних рішень, а є безпосереднім засобом реалізації стратегічних ініціатив підприємства, наприклад, щодо залучення додаткових фінансових ресурсів для підприємства.

Проведений аналіз праць вітчизняних дослідників дав змогу встановити, що питанням формування стратегічної облікової політики, як і проблематиці розуміння бухгалтерського обліку як соціальної та інституційної практики, майже не приділяється увага. В більшості праць (Т.В. Барановська, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, П.Є. Житний, З.М.-В. Задорожний, Н.М. Малюга, Я.В. Олійник, О.М. Петрук, М.С. Пушкар) облікова політика підприємства розглядається в контексті традиційного («пасивного») підходу до розуміння ролі бухгалтерського обліку в управлінні діяльністю підприємства, зокрема щодо його ролі в системі стратегічного управління. Наприклад, Я.В. Олійник відзначає, що організаційно-технічний аспект облікової політики включає сукупність методів і прийомів організації ведення бухгалтерського обліку та технологічного процесу роботи бухгалтерської служби підприємства, які спрямовані на забезпечення системи бухгалтерського обліку інформацією, необхідною для прийняття ефективних тактичних і стратегічних рішень і надання зацікавленим користувачам [5, с. 348–349]; У.В. Марчук

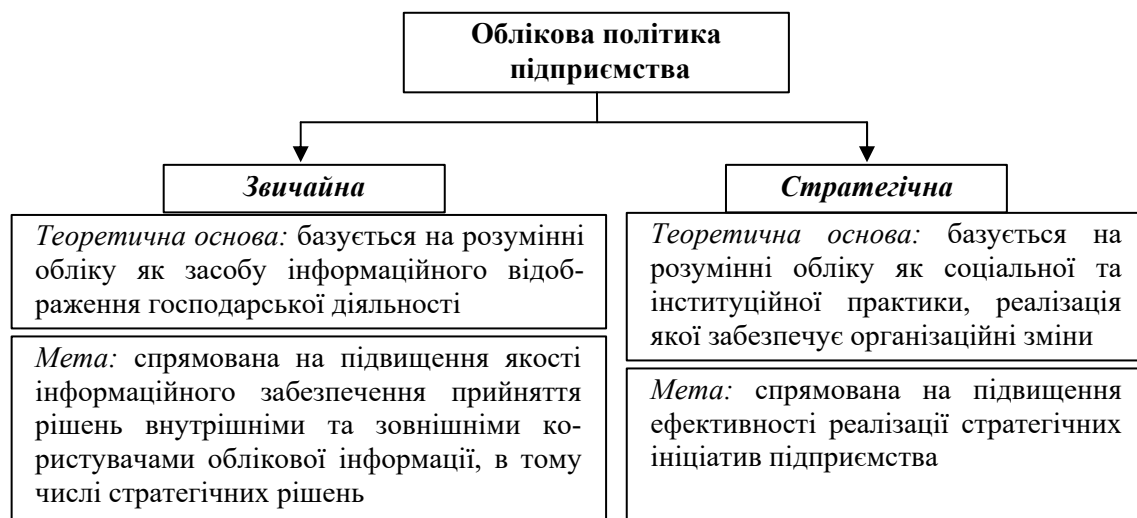

Рис. 1. Відмінність між звичайною та стратегічною обліковою політикою

визначає облікову політику як стратегічну компоненту ефективних бізнес-структур та інструмент бухгалтерського обліку [12, с. 103]; Н.М. Букало наголошує на тому, що від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу [2, с. 75]; В.В. Ходзицька [8] вже безпосередньо наголошує на необхідній адаптації облікової політики до конкретного методу стратегічного управління, зокрема до «ланцюга цінності», задля забезпечення його ефективного використання в діяльності підприємств. Таким чином, основним завданням облікової політики, згідно з позицією більшості вітчизняних учених, є створення дієвого інформаційного забезпечення, що покращуватиме ефективність стратегічного управління на підприємстві шляхом облікового відображення стратегічно важливих об'єктів, застосування нових оціночних базисів, що є більш корисними для формування нових та реалізації наявних стратегій, здійснення стратегічного контролю.

Такої ж обслуговуючої позиції стосовно ролі облікової політики в процесі прийняття стратегічних рішень дотримуються російські дослідники, які займаються вивченням проблематики обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління. Так, І.Б. Белозерцева зазначає, що облікова політика формується таким чином, щоб максимально сприяти реалізації вибраної стратегії [1], а Л.О. Івашиненко вважає, що технічний аспект облікової політики передбачає розкриття таких аспектів, як порядок відображення інформації, який застосовується, план рахунків, пріоритетні об'єкти обліку, які використовуються, методики обліку витрат на виробництво й калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг, які виділяються, об'єкти контролю, що використовуються, підходи до сегментації під час формування інформації та стратегічної звітності [4, с. 187].

Існують лише поодинокі праці, у яких вітчизняними дослідниками розглядаються окремі сторони цієї важливої проблеми. Водночас такі дослідники до кінця не розуміють причин існування таких можливостей у стратегічній обліковій політиці, не розглядаючи проактивну роль бухгалтерського обліку у здійсненні організаційних змін як на рівні окремого підприємства, так і на рівні суспільства загалом. Існування такої тенденції підтверджують Б.І. Валуєв та О.М. Дроздова, наголошуючи на тому, що положення облікової політики у своїй сукупності практично ніяк не пов'язані із загальними завданнями розвитку цілісної системи управління підприємством, просто ігнорують

її інтереси й цілі. За значення функції обліку в інформаційному забезпеченні управлінського процесу його «політика» ніяк не вписується у стратегічну програму розвитку системи управління [3, с. 62]. Подібної логіки щодо ролі облікової політики в управлінні підприємством дотримується І.В. Рузмайкіна [7], відзначаючи останню складовою частиною загальної системи управління підприємством. Водночас ці автори, констатуючи існування подібної проблеми, безпосередньо не зазначають, яким чином бухгалтерський облік може забезпечувати здійснення організаційних змін на підприємстві, зокрема, щодо побудови стратегічної системи управління. Їх визначальною спільною позицією є необхідність формування єдиної інтегрованої політики (планової, облікової, контрольної тощо), яка б забезпечувала підвищення ефективності системи управління підприємством, з чим, на нашу думку, не можна погодитись, оскільки облікова політика формується в рамках облікової системи на основі облікової методології та має чіткі межі її здійснення, визначені національним обліковим законодавством. Це зумовлює необхідність її відокремленого застосування від інших політик підприємства, зокрема, щодо реалізації стратегічних ініціатив підприємства.

Подібного підходу до ролі облікової політики в розвитку системи стратегічного управління на підприємстві також дотримуються окремі практикуючі фахівці. Так, І.М. Петренко наголошує на тому, що, з одного боку, бухгалтерський облік пасивно наслідуює стратегію, не впливаючи на неї, а з іншого боку, облік відіграє активну роль у стратегічному менеджменті, виступаючи механізмом реалізації стратегії [6]. За другою позицією автор вважає, що бухгалтерський облік слід розглядати як невід'ємну складову частину стратегічного менеджменту, внаслідок чого він сам може розглядатись як об'єкт управління, а також забезпечувати інформаційну підтримку стратегічного менеджменту, надаючи інформацію про внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Також автор наголошує на тому, що використання механізмів облікової політики шляхом зміни показників, що відображаються у фінансовій звітності, може впливати на рішення інших суб'єктів щодо залучення фінансових ресурсів зі сторони. При цьому також слід наголосити на тому, що навіть згідно з підходом до розуміння ролі бухгалтерського обліку в системі стратегічного менеджменту, що пропонує І.М. Петренко, можна бачити обмеженість обліку суто інформаційним забезпеченням суб'єктів прийняття стратегічних рішень як за допомогою дотримання правил, так і шляхом

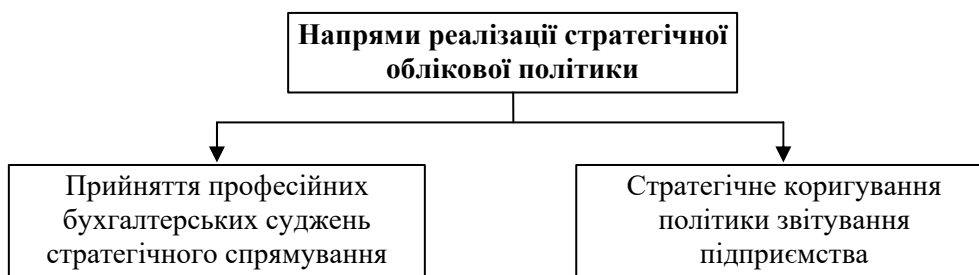

Рис. 2. Напрями реалізації стратегічної облікової політики підприємства

використання можливостей здійснення вибору серед наявних облікових альтернатив.

Можна виділити два основні напрями реалізації стратегічної облікової політики підприємства (рис. 2).

Основною відмінністю між виділеними напрямками (рис. 2) є те, що прийняття професійних бухгалтерських суджень стратегічного спрямування як складових частин облікової політики підприємства спрямоване на одержання таких фінансових показників діяльності підприємства, які б забезпечували досягнення його стратегічних цілей, а стратегічне коригування політики звітування підприємства передбачає удосконалення порядку розкриття облікової інформації (формування сигналів для стейкхолдерів підприємства) у вигляді фінансової звітності, приміток до неї, наказу про облікову політику таким чином, що вона впливатиме на досягнення стратегічних цілей підприємства. Отже, основна відмінність між цими напрямками полягає в тому, що за першого напрямку стратегічні цілі досягаються через контрольоване одержання необхідних фінансових показників, а за другого – через сигнальну функцію бухгалтерського обліку, коли додаткове або спеціалізоване розкриття окремої облікової інформації (про діяльність підприємства (наприклад, дивіденди) або про прийняту облікову політику) створює інформаційні передумови (додаткові інформаційні повідомлення) для досягнення стратегічних цілей підприємства.

Висновки з проведеного дослідження.

Проведений аналіз підходів дослідників до розуміння бухгалтерського обліку як соціальної та інституційної практики дав змогу встановити, що він відіграє важливу роль у просуванні організаційних змін та формуванні соціальних відносин. Найбільш дієвим інструментом у цьому контексті є стратегічна облікова політика підприємства, що забезпечує реалізацію стратегічних планів та ініціатив підприємства, в результаті якої відбувається формування суб'єктивної (стратегічно-орієнтованої) облікової реальності. Її основними напрямками реалізації є такі: прийняття професійних бухгалтерських суджень стратегічного спрямування; стратегічне коригування політики звітування підприємства. Використання першого напрямку спрямоване на досягнення фінансових показників, які сприятимуть досягненню стратегічних цілей підприємства, а другого – на створення необхідного інформаційного впливу на зовнішніх користувачів, що є суб'єктами прийняття управлінських рішень (інвестиційних, позикових тощо), від реалізації яких залежить досягнення таких стратегічних цілей.

Перспективним напрямом подальших досліджень є уточнення сутності та особливостей практичної реалізації кожного з двох виділених напрямів стратегічної облікової політики, а також проведення аналізу порядку їх впливу на досягнення стратегічних цілей підприємства.

Список використаних джерел:

1. Белозерцева И.Б. Роль учета в системе стратегического управления организацией. *Научные записки НГУЭУ*. 2009. № 3. URL: https://nsuem.ru/science/publications/science_notes/issue.php?ELEMENT_ID=1688 (дата звернення: 06.12.2020).
2. Букало Н.М. Облікова політика, її суть та призначення. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. № 1. С. 71–76.
3. Валуев Б.И., Дроздова О.М. Учетная политика предприятия: спорность исходной концепции. *Экономист*. 2012. № 7. С. 58–62.
4. Ивашиненко Л.О. Методические аспекты формирования учетной политики для целей стратегического учета. *Экономический вестник РГУ*. 2008. № 6 (2–2). С. 185–187.
5. Олійник Я.В. Облікова політика як інструмент вирішення методичних питань складання фінансової звітності підприємств. *Фінанси, облік і аудит*. 2012. № 20. С. 347–354.

6. Петренко І.М. Вплив обліку на стратегію розвитку бізнесу. URL: <https://blog.liga.net/user/ikurgan/article/32337> (дата звернення: 06.12.2020).
7. Рузмайкіна І.В. Облікова політика як складова загальної стратегії управління підприємством. *Економіст*. 2010. № 5 (283). С. 36–41.
8. Ходзицька В.В. Прийняття стратегічних управлінських рішень за даними інструментарію бухгалтерського обліку і звітності. *Розвиток малого та середнього бізнесу в умовах глобалізації світової економіки* : матеріали виступів Всеукраїнського молодіжного економічного форуму з міжнародною участю (в онлайн-форматі). URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/7134?locale-attribute=ru> (дата звернення: 06.12.2020).
9. Hopwood A.G. Editorial. *Accounting, Organizations and Society*. 1976. Vol. 1. Iss. 1. P. 1–4.
10. Horvat R., Korošec B. The Role of Accounting in a Society: Only a techn(ological) solution for the problem of economic measurement or also a tool of social ideology? *Naše Gospodarstvo – Our Economy*. 2015. Vol. 61 (4). P. 32–40.
11. Lehenchuk S., Zhyhlei I., Syvak O. Understanding accounting as a social and institutional practice: possible exit of accounting science from crisis. *Accounting and Financial Control*. 2019. Vol. 3 (1). P. 11–22.
12. Marchuk U. Accounting policies – strategic component of effective business entities. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 97–107.
13. Potter B. Accounting as a social and institutional practice: perspectives to enrich our understanding of accounting change. *Abacus*. 2008. Vol. 41 (3). P. 265–289.

References:

1. Belozertseva Y.B. (2009) Rol ucheta v systeme stratehicheskoho upravleniia orhanyzatsiei [The role of accounting in strategic management system of organisation]. *Scientific letters of NHUEU*, no. 3. Available at: https://nsuem.ru/science/publications/science_notes/issue.php?ELEMENT_ID=1688 (accessed 06 December 2020).
2. Bukalo N.M. (2015) Oblikova polityka, yii sut ta pryznachennia [Accounting policy, its essence and purpose]. *Economic Journal of the Lesia Ukrainka East European National University*, no. 1, pp. 71–76.
3. Valuev B.I., Drozdova O.M. (2012) Uchetnaia polityka predpriyatiia: spornost yskhodnoi kontseptsyi [Accounting policy of enterprise: the controversy of the original concept]. *Economist*, no. 7, pp. 58–62.
4. Yvashynenko L.O. (2008) Metodicheskie aspektu formirovaniia uchetnoi polityki dlia tseley stratehicheskoho ucheta [Methodical aspects of accounting policy formation for the purposes of strategic accounting]. *RSU Economic Bulletin*, no. 6 (2–2), pp. 185–187.
5. Oliinyk Ya.V. (2012) Oblikova polityka yak instrument vyrishennia metodychnykh pytan skladannia finansovoi zvitnosti pidpriemstv [Accounting policy as a tool for addressing methodological issues of financial reporting of enterprises]. *Finance, accounting, auditing*, no. 20, pp. 347–354.
6. Petrenko I.M. (2019) Vplyv obliku na stratehiu rozvytku biznesu [The impact of accounting on business development strategy]. Available at: <https://blog.liga.net/user/ikurgan/article/32337> (accessed 06 December 2020).
7. Ruzmaikina I.V. (2010) Oblikova polityka yak skladova zahalnoi stratehii upravlinnia pidpriemstvom [Accounting policy as part of the overall management strategy of the enterprise]. *Economist*, no. 5 (283), pp. 36–41.
8. Khodzytska V.V. (2017) Pryiniattia stratehichnykh upravlinskykh rishen za danymy instrumentarii bukhgalterskoho obliku i zvitnosti [Making strategic management decisions according to the tools of accounting and reporting]. *Development of small and medium business in the context of globalization of the world economy: All-Ukrainian Youth Economic Forum with international participation (online)*. Available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/7134?locale-attribute> (accessed 06 December 2020).
9. Hopwood A.G. (1976) Editorial. *Accounting, Organizations and Society*. Vol. 1. Iss. 1, pp. 1–4.
10. Horvat R., Korošec B. (2015) The Role of Accounting in a Society: Only a techn(ological) solution for the problem of economic measurement or also a tool of social ideology? *Our Economy*, vol. 61 (4), pp. 32–40.
11. Lehenchuk S., Zhyhlei I., Syvak O. (2019) Understanding accounting as a social and institutional practice: possible exit of accounting science from crisis. *Accounting and Financial Control*, vol. 3 (1), pp. 11–22.
12. Marchuk U. (2017) Accounting policies – strategic component of effective business entities. *Economy. Finance. Management: current issues of science and practice*, no. 4, pp. 97–107.
13. Potter B. (2008) Accounting as a social and institutional practice: perspectives to enrich our understanding of accounting change. *Abacus*, vol. 41 (3), pp. 265–289.